

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19Co/116/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3514204614
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 02. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Škultétyová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2020:3514204614.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Škultétyovej a sudcov JUDr. Beáty Čupkovej a JUDr. Radoslava Svitanu, PhD. v spore žalobcu I. G. Z., Z., so sídlom N., A. X., IČO XX XXX XXX, zastúpeného H. G., Z., so sídlom N., A. X, proti žalovanému 1/ M. G., narodenému dňa XX.XX.XXXX., bytom N. XXX, žalovanému 2/ O.. M. G., narodenému dňa XX.XX.XXXX, bytom ul. G.. D. XXX/X., D. O. D. S., obaja zastúpení M.. M.H., o zaplatenie 1.854,60 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom, č. k. 4C/429/2014-115 zo dňa 17. júla 2018, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e .**

Žalovaní 1/, 2/ majú proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania **v celom rozsahu.**

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie svojim rozsudkom žalobu zamietol (výrok I.), žalovanému 1/ nárok na náhradu trov konania nepriznal (výrok II.) a žalovanému 2/ priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% (výrok III.).

2. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobca sa podanou žalobou voči žalovanému 1/, 2/ domáhal zaplatenia sumy 1.854,60 eur spolu s príslušenstvom, ako aj náhrady trov konania. Podľa predložených listín právny predchodca žalobcu (Z. Z. V..) ako veriteľ a žalovaný 1/ a V. G. (zomrela dňa XX.XX.XXXX) ako dlžníci, uzatvorili dňa 13.02.2009 zmluvu, na základe ktorej im bol poskytnutý úver vo výške 1.700,- eur, úroková sadzba bola ku dňu podpisu zmluvy dohodnutá vo výške 13,60% ročne, splatnosť úveru bola dohodnutá formou mesačných splátok vo výške 42,15 eur splatných k 20. dňu v mesiaci, a to v 58 splátkach, pričom splatnosť prvej splátky bola dňa 20.03.2009 a poslednej dňa 20.12.2013. V zmluve je uvedená ročná percentuálna miera nákladov vo výške 19,41% a priemerná hodnota RPMN vo výške 19,29 %. Podľa platobnej histórie dlžníci úver nesplácali riadne a včas, preto ich právny predchodca žalobcu listom zo dňa 15.07.2009 vyzval k zaplateniu splatnej pohľadávky v sume 162,66 eur, pričom ich upozornil, že v prípade nezaplatenia dlžnej sumy pristúpi k vymáhaniu predmetnej pohľadávky. Žalobca nepredložil súdu doručku. Právny predchodca žalobcu následne listom zo dňa 16.10.2012 žalovanému 1/ oznámil, že vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru ku dňu 16.10.2012 a vyzval ho k splateniu celej pohľadávky vo výške 3.374,06 eur do 31.10.2012. Žalobca nepredložil súdu doručku. Osvedčením o dedičstve vydaným dňa 30.11.2012 súdnou komisárkou M.. A. S., č. k. 8D/262/2012-28, D not 171/2012 bolo vyporiadané dedičstvo po poručiteľovi V. G. tak, že celé dedičstvo nadobudol zákonný dedič O.. M. G..

3. Súd prvej inštancie mal z vykonaného dokazovania preukázané, že nárok žalobcu vyplývajúci zo zmluvy o úvere uzavretej medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným 1/ a neb. V. G. je vzťahom

spotrebiteľským. Žalovaný 2/ je zákonným dedičom po právnej predchodkyni a v zmysle rozhodnutia o dedičstve nadobudol dedičstvo v celosti. Zdôraznil, že záväzkový vzťah, ktorý je predmetom tohto konania je regulovaný aj špeciálnou právnou úpravou zákona o bankách. Preto bolo potrebné aplikovať v danej veci i ust. § 92 ods. 8 zákona o bankách a ustáliť, čo bolo predmetom Zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 27.09.2012 medzi Z. Z., V.. ako bankou a žalobcom. V prípade bankových úverov ust. § 92 ods. 8 zákona o bankách, poskytuje dlžníkom zákonnú ochranu pred zhoršením ich situácie v záväzkovom právnom vzťahu z bankového úveru, keď v prvej časti prvej vety vyžaduje písomnú výzvu banky klientovi, ktorý je nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku. Žalobca nepreukázal, že žalovanému 1/ a V. G. bola zo strany banky skutočne doručená písomná výzva zo dňa 15.07.2009 na zaplatenie splátok, s ktorými sú v omeškaní viac ako 90 kalendárnych dní. Ak zákon hovorí o omeškaní klienta banky so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku, potom sa nespĺnená povinnosť klienta banky musí rozhodne týkať splatných splátok úveru. Ak mala byť predmetom postúpenej pohľadávky suma 3.212,66 eur (suma uvedená v oznámení o postúpení pohľadávky), potom je zrejmé, že pôvodný veriteľ Z. Z., V.. ako banka, postúpil zmluvou zo dňa 27.09.2012 nebankovej inštitúcii aj splátky nezročné, pričom k ich predčasnej splatnosti nedošlo, čo mal súd prvej inštancie v konaní preukázané. Predmetom Zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 27.09.2012 bola neexistujúca pohľadávka, preto táto cesia zo dňa 27.09.2012 je neplatnou. S poukazom na nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcu, súd prvej inštancie žalobu zamietol. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 92 ods. 8 Zákona o bankách, § 39, § 470 Občianskeho zákonníka, § 2 písm. a) a b), § 3 ods. 1, ods. 2, § 4 ods. 1, Zák. č. 258/2001 Z. z., o trovách konania súd rozhodol podľa § 255 CSP.

4. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca a domáhal sa, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobe vyhovie, resp. v zmysle § 389 ods. 1 CSP ho zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Poukázal na skutočnosť, že na základe uzavretej zmluvy o úvere vznikol medzi postupcom ako bankou a žalovaným 1/ a V. G. (poručiteľ) ako jej klientmi, obchodnoprávny záväzkový vzťah, ktorého obsahom bol záväzok postupcu na požiadanie žalovaného 1/ a poručiteľa poskytnúť v ich prospech dohodnutú sumu peňažných prostriedkov a záväzok žalovaného 1/ a poručiteľa poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky. Vrátenie týchto peňažných prostriedkov s úrokmi si postupca a žalovaní dojednali v pravidelných mesačných splátkach. Považuje za nesporné, že peňažný záväzok (dlh) žalovaného 1/ a poručiteľa vznikol už splnením záväzku postupcu, t. j. peňažný záväzok žalovaného 1/ a poručiteľa vznikol už poskytnutím dohodnutej sumy peňažných prostriedkov v prospech žalovaného 1/ a poručiteľa. Dohoda zmluvných strán o vrátení poskytnutých peňažných prostriedkov s úrokmi v pravidelných mesačných splátkach, nemá žiadny vplyv na výšku alebo existenciu záväzku dlžníka, týka sa výlučne spôsobu zaplatenia jeho záväzku a závisí výlučne od vôle veriteľa. Na základe uvedeného považoval za absurdné, ak súd pod pojmom „pohľadávka zodpovedajúca peňažnému záväzku“ rozumie v prípade vracania poskytnutých peňažných prostriedkov zo zmluvy o úvere v splátkach len tie mesačné splátky úveru, ktoré sa už stali splatnými. Pohľadávka zodpovedajúca peňažnému záväzku (dlhu) zo zmluvy o úvere predstavuje zostatok dlhu žalovaného 1/ a poručiteľa, ktorý vznikol poskytnutím peňažných prostriedkov v prospech žalovaného 1/ a poručiteľa, t. j. takúto pohľadávku tvoria nielen nezaplatené a splatné splátky úveru, ale aj nezaplatené a doposiaľ nesplatené splátky úveru. V tejto súvislosti poukázal aj na to, že ak by zákonodarca v predmetnom ustanovení mienil upraviť oprávnenie banky postúpiť na inú osobu len peňažný záväzok, ktorý je už splatný, potom by druhá veta ust. § 92 ods. 8 ZoB bola v praxi neaplikovateľná a nadbytočná, nakoľko v prípade, ak by dlžník pred postúpením pohľadávky uhradil banke omeškaný peňažný záväzok v celom rozsahu vrátane príslušenstva, tak by už banka nemala čo postupovať (nakoľko predmet postúpenia bol dlžníkom uhradený ešte pred postúpením), a teda banka by ani nemala aké právo uplatňovať. Nestotožnil sa ani so záverom súdu, v zmysle ktorého keďže predmetom postúpenia bola nesplatená, teda podľa názoru súdu neexistujúca pohľadávka, potom je toto postúpenie na žalobcu neplatné. Predpokladom postúpenia pohľadávky však nie je splatnosť pohľadávky, nakoľko aj v prípade, že pohľadávka veriteľa nie je splatná, nepochybne existuje, a preto môže byť predmetom postúpenia. Súd prvej inštancie preto vec nesprávne právne posúdil, nakoľko nerozlišoval medzi existenciou a splatnosťou pohľadávky. Splatenosť pohľadávky nemožno zamieňať s jej existenciou. Nepochybne totiž existuje aj pohľadávka, ktorá ešte nie je splatná a aj takáto pohľadávka môže byť predmetom postúpenia. V konaní bolo preukázané, že pred postúpením pohľadávky postupca dodržal všetky podmienky, ktoré mu ustanovenie § 92 ods. 8 ZoB ukladá, a teda nedošlo k porušeniu bankového tajomstva. Poukázal na to, že v konaní bolo preukázané, že žalovaný 1/ a poručiteľ boli v čase postúpenia pohľadávky v omeškaní so splnením

čo len časti svojho peňažného záväzku voči postupcovi nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní (žalovaný 1/ a poručiteľ boli v nepretržitom omeškaní s plnením svojho peňažného záväzku voči postupcovi najneskôr od 15.04.2009, kedy naposledy uhradili postupcovi platbu titulom úveru a k postúpeniu pohľadávky došlo až ku dňu 27.09.2012) a zároveň bolo preukázané, že žalovaný 1/ a poručiteľ boli postupcom opakovane vyzvaní na úhradu omeškaných splátok, a to okrem iného aj výzvou zo dňa 15.07.2009. Dôvodil, že v konaní opakovane tvrdil a tvrdí, že žalovaný 1/ a poručiteľ boli v čase postúpenia pohľadávky v omeškaní so splnením čo i len časti svojho peňažného záväzku voči postupcovi po dobu dlhšiu ako 90 kalendárnych dní a zároveň boli postupcom opakovane vyzvaní na úhradu omeškaných splátok úveru. Keďže tieto skutkové tvrdenia neboli protistranou popreté, v zmysle ust. § 151 ods. 1 CSP ich bolo potrebné považovať za tzv. nesporné skutkové tvrdenia, na základe čoho bolo v konaní potrebné uzavrieť, že je nesporným skutkovým tvrdením (ktoré nie je potrebné preukázať ďalšími listinnými, prípadne inými dôkazmi), že žalovaný 1/ a poručiteľ boli v čase postúpenia pohľadávky v omeškaní so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku voči postupcovi nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní a zároveň boli pred postúpením pohľadávky postupcom opakovane vyzvaní k úhrade omeškaných splátok úveru. Na základe uvedeného zastával názor, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, nakoľko v konaní bolo predloženými listinnými dôkazmi a vykonanými skutkovými tvrdeniami preukázané, že žalovaný 1/ a poručiteľ boli v čase postúpenia pohľadávky napriek písomnej výzve postupcu v omeškaní so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku voči postupcovi nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní, a teda bolo preukázané, že zo strany postupcu nedošlo k porušeniu ust. § 92 ods. 8 ZoB a porušeniu bankového tajomstva. V súvislosti s ust. § 92 ods. 8 ZoB a jeho aplikáciou na daný prípad, poukázal na ust. § 89 ods. 1 ZoB, nakoľko ustanovenie § 89 ods. 1 ZoB pripúšťa úpravu vzťahov medzi bankou a klientom odchyľne od ustanovení ZoB, pričom ustanovenie § 92 ods. 8 ZoB nevyklučuje odchyľnu úpravu vzájomných vzťahov, zmluvné strany si v posudzovanom prípade dohodli vzájomné práva a povinnosti odchyľne od predmetného zákona - a to v čl. I bode 7 Zmluvy, resp. v bode 19.16 Všeobecných obchodných podmienok. Dal do pozornosti aj skutočnosť, že dojednanie ohľadom súhlasu dlžníka banky s postúpením pohľadávky na inú osobu bolo opakovane vystavené súdnej kontrole zo strany vyšších súdnych autorít, v súvislosti s čím poukázal na uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 19Co/2/2016 zo dňa 02.05.2017, uznesenia Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 10Co/76/2016 zo dňa 07.12.2016, uznesenie Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 9Co/145/2015 zo dňa 05.10.2016, obdobný právny záver bol vyslovený aj v uznesení Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 11Co/206/2015 zo dňa 05.10.2016, rozsudku Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 11Co/11/2015 zo dňa 25.08.2016, uznesení Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 24Co/147/2017 zo dňa 10.01.2018 a uznesení Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 10Co/57/2017 zo dňa 08.02.2018. Vzhľadom na uvedené zastával názor, že mu vznikol nárok na úhradu uplatnenej sumy, spolu s príslušným úrokom z omeškania. Pokiaľ ide o otázku aktívnej legitímácie predmetnú skutočnosť, preukázal predloženým oznámením o postúpení pohľadávky zo strany postupcu, ako aj zmluvou o postúpení pohľadávok spolu s príslušnou časťou prílohy k zmluve o postúpení pohľadávok.

5. Žalovaný 1/, 2/ k podanému odvolaniu v písomnom vyjadrení uviedli, že vznášajú námietku premlčania, pretože žaloba bola na súd podaná v roku 2014, pričom žalobca si uplatňuje splátky úveru od roku 2010. Žalovaný 1/ vo vyjadrení uviedol, že si nepamätá, či zmluvu podpisoval on alebo len jeho manželka. Právny predchodca žalobcu sa neplatne snažil ku dňu 27.09.2012 postúpiť predmetné pohľadávky na žalobcu. Žalobca dňa 16.10.2012 vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru napriek tomu, že toto právo má len banka v zmysle § 92 ods. 8 Zákona o bankách. Právny predchodca žalobcu predmetnú pohľadávku postúpil predčasne v rozpore s § 92 ods. 8 Zákona o bankách. Uviedli, že žalobca síce správne poukázal na ustanovenie § 89 ods. 1 Zákona o bankách, avšak právna úprava § 92 ods. 8 Zákona o bankách má kogentný charakter, a odchylenie od tejto normy sa prieči dobým mravom a odporuje ustanoveniu § 39 Občianskeho zákonníka. Na základe uvedeného navrhli, aby odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie. Uplatnili si náhradu trov konania.

6. K vyjadreniu žalovaných 1/, 2/ žalobca uviedol, že trvá na predošlých vyjadreniach a s argumentáciou protistrany sa nestotožňuje. K vyjadreniu žalovaného 1/, že si nepamätá, či podpisoval zmluvu o úvere uviedol, že podľa ods. II, bod 2 Zmluvy o splátkovom úvere č. XXXXXXXXX uzatvorenej dňa 13.02.2009, dlžník vyhlásil a svojím podpisom potvrdil, že bol oboznámený so zmluvnými podmienkami a súčasťami zmluvy. Ako to bolo preukázané priloženými listinnými dôkazmi, signatármi zmluvy boli ako dlžníci G. M. a G. V.. Prvoinštančný súd vykonal vo veci dokazovanie a na základe predložených listín dospel k záveru, že: „právny predchodca žalobcu ako veriteľ a žalovaný 1/ a poručiteľ ako dlžníci

uzatvorili dňa 13.02.2009 zmluvu ..“ a žalobca sa s týmto tvrdením súdu prvej inštancie plne stotožnil a považoval uzatvorenie zmluvy za riadne preukázané. Rovnako považoval za preukázané, že žalovaný 1/ a porúčiteľ úver nespĺacali riadne a včas. Zmluvné strany si v zmluve dojednali plnenie v splátkach s presným stanovením termínov splatnosti jednotlivých splátok. Žalovaní sa dostali do omeškania, uvedené termíny neplnili a právnomu predchodcovi žalobcu tým vzniklo právo pristúpiť k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru. Právny predchodca žalobcu toto svoje oprávnenie nevyužil, pričom mimoriadnu splatnosť vyhlásil žalobca, a to podaním zo dňa 16.10.2012 označeným ako „Výzva k úhrade a oznámenie o vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru“. K vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru došlo ku dňu 16.10.2012. Zosplatenie dlhu veriteľom znamená, že dlh už nie je možné zo strany dlžníka zaplatiť v splátkach. V dôsledku nesplnenia povinností dlžníkom sa stáva splatný celý dlh vyhlásením jeho zosplatenia. Táto skutočnosť však nemá žiadny vplyv na výšku alebo existenciu dlhu dlžníka, týka sa výlučne spôsobu zaplatenia jeho dlhu a závisí výlučne od vôle veriteľa. V nadväznosti na uvedené žalobca zastával názor, že vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru postupom nie je podmienkou pre platné postúpenie pohľadávky. K vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru pristúpil žalobca, a to po postúpení predmetnej pohľadávky. V otázke platnosti postúpenia pohľadávky a aktívnej vecnej legitímácie žalobcu, sa aj naďalej pridŕžoval doterajších vyjadrení, považuje pohľadávku za postúpenú platne a žalobcu za aktívne vecne legitimovaného. Nesúhlasil s tvrdením, že by odchýlnou úpravou práv a povinností zmluvných strán došlo k zhoršeniu zmluvného postavenia žalovaných. Samotným postúpením pohľadávky nedochádza k zhoršeniu právneho postavenia dlžníkov/spotrebiteľov, ani k zhoršeniu vymožitelnosti ich práva. Z vyjadrenia žalovaných nijako nevyplýva, akým spôsobom by malo dôjsť k zhoršeniu právneho postavenia. Zároveň nesúhlasí ani s tým, že by predmetné ustanovenie spôsobovalo zhoršené postavenie spotrebiteľa, nakoľko predmetné ustanovenie je v súlade s ustanovením § 524 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Zákon o bankách umožňuje zmluvným stranám upraviť si vzájomné vzťahy odchylne od predmetného zákona, pričom predmetné ustanovenie obchodných podmienok je v súlade s ustanoveniami Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti dal do pozornosti uznesenie Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 19Co/2/2016 zo dňa 02.05.2017, uznesenie Krajského súdu v Trnave zo dňa 10.01.2018 č. k. 24 Co/147/2017-190, uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 08.02.2018, č. k. 10Co/57/2017-230. Dôvodil aj poukázaním na definíciu tzv. priemerného spotrebiteľa v judikatúre Súdneho dvora EÚ, kde ide o osobu kritickú v jej správaní sa na trhu a osobu, ktorá sa sama informuje o kvalite aj cene tovarov, a ktorá sa správa suverénne ekonomicky (rozhoduje o kúpení či nekúpení tovaru alebo služby). Z vyššie uvedených definíčných znakov tzv. priemerného spotrebiteľa je teda zrejmé, že ani európske a ani vnútroštátne predpisy nechránia spotrebiteľa, ktorý bol a zostal neinformovaný v dôsledku svojej nevšímavosti, prípadne neobozretnosti (alebo až ľahostajnosti a ľahkomyseľnosti). V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 31.07.2018, č. k. 41CoSr/6/2018 - 188. Na základe vyššie uvedeného navrhol, aby odvolací súd rozhodol v zmysle doterajších podaní žalobcu.

7. Ďalšie písomné vyjadrenia v danej veci podané neboli.

8. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací, preskúmal vec podľa § 379 a § 380 CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné potvrdiť ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, ktorého dôvody sú správne (§ 387 ods. 2 CSP) a odvolací súd k tomu dopĺňa nasledujúce:

9. Vychádzajúc z obsahu odvolania, žalobca namietal nesprávne skutkové a právne závery súdu prvej inštancie v otázke posudzovania aktívnej vecnej legitímácie žalobcu, čím uplatnil vo svojom odvolaní odvolacie dôvody uvedené v ust. § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP).

10. Nesprávne právne posúdenie veci je spôsobilým odvolacím dôvodom vtedy, keď súd pochybí pri aplikácii práva na zistený skutkový stav, teda prípad, kedy bol skutkový stav posúdený podľa iného právneho predpisu, než ktorý správne mal byť použitý, alebo ak síce bol aplikovaný správne určený právny predpis, ale súd ho nesprávne interpretoval (nesprávne vyložil podmienky všeobecne vyjadrené v hypotéze právnej normy a v dôsledku toho nesprávne aplikoval vlastné pravidlo, stanovené dispozíciou právnej normy).

11. Odvolacie námietky žalobcu vyhodnotil odvolací súd ako neopodstatnené, bez opory v zistenom a ustálenom skutkovom stave a v následnom právnom posúdení veci súdom prvej inštancie. Preskúmaním

obsahu spisu odvolací súd zistil, že súd prvej inštancie zo zisteného skutkového stavu vyvodil správny právny záver o nedostatku vecnej aktívnej legitímácie žalobcu v dôsledku nesplnenia zákonných podmienok pre platné postúpenie pohľadávky voči žalovaným na žalobcu (§ 92 ods. 8 Zákona o bankách) s následkom neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky na žalobcu (§ 39 OZ), v dôsledku čoho žalobu zamietol. Odvolací súd sa stotožňuje v celom rozsahu s odôvodnením napadnutého rozsudku a konštatuje správnosť jeho dôvodov (§ 387 ods. 2 CSP).

12. Na zdôraznenie správnosti dôvodov uvedených v rozhodnutí súdu prvej inštancie a s prihliadnutím na rozsah odvolania žalobcu uvádza odvolací súd nasledovné skutočnosti:

13. V preskúmvanej veci bolo zrejmé, že vzťah medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovanými vznikol z bankového úveru, ktorý je regulovaný špeciálnou právnou úpravou, a to Zákonom o bankách, ktorý je vo vzťahu k Občianskemu zákonníku predpisom lex specialis. Keďže k postúpeniu pohľadávky v danej veci došlo medzi bankou a nebankovým subjektom, okrem všeobecnej úpravy postúpenia pohľadávky podľa Občianskeho zákonníka je potrebné zohľadniť aj špeciálnu úpravu týkajúcu sa postúpenia pohľadávky podľa Zákona o bankách, zakotvenú v ustanovení § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2001/483/>> Toto ustanovenie sprísňuje zákonné predpoklady postúpenia bankovej pohľadávky z dôvodu, že po postúpení pohľadávky rôznym subjektom už nad pohľadávkou, nie vždy je zachovaná kontinuita dôležitého dohľadu centrálnej banky, ktorá je dôležitá v priebehu trvania úverového vzťahu. Podmienky uvedené v predmetnom ustanovení podmieňujú platnosť právneho úkonu postúpenia pohľadávky.

14. Súd prvej inštancie žalobu na zaplatenie žalovanej sumy zamietol z dôvodu, že dospel k záveru o nedostatku vecnej aktívnej legitímácie žalobcu v dôsledku nesplnenia zákonných podmienok pre platné postúpenie pohľadávky voči žalovaným na žalobcu (§ 92 ods. 8 Zákona o bankách).

15. Aktívnu legitímáciu sa rozumie také hmotnoprávne postavenie, z ktorého vyplýva subjektu žalobcu ním uplatnené právo, resp. mu vyplýva procesné právo si tento hmotnoprávny nárok uplatňovať. Preskúvanie vecnej legitímácie, či už aktívnej existenciou tvrdeného práva na strane žalobcu, alebo pasívnej, existencia tvrdenej povinnosti na strane žalovaných, je imanentnou súčasťou súdneho konania (viď rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2Cdo/205/2009).

16. Postúpenie pohľadávky (cesia) spočíva v tom, že na základe zmluvy, uzavretej v písomnej forme medzi doterajším veriteľom (postupcom, cedentom) a treťou osobou (postupníkom, cesionárom), postúpi pôvodný veriteľ svoju pohľadávkou proti dlžníkovi (cesus) novému veriteľovi, a to buď za odplatu alebo bezodplatne. Postupník sa stane novým veriteľom, nadobúda pohľadávkou (s príslušenstvom a právami s ňou spojenými). Postupca stráca postúpenú pohľadávkou s celým príslušenstvom a všetkými právami s ňou spojenými. Nie je ďalej oprávnený pohľadávkou vymáhať a prijímať od dlžníka plnenie.

17. Ustanovenie § 525 Občianskeho zákonníka určuje, ktoré pohľadávky nemožno platne postúpiť. Okrem toho môže byť postúpenie určitých pohľadávok zakázané špeciálnymi predpismi, prípadne postúpenie môže byť zákonom síce dovolené, ale len za určených podmienok.

18. Takýmto prípadom je ustanovenie § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách v znení účinnom v čase cesie (postúpenia) pohľadávky.

19. Pre potreby ďalšej argumentácie považuje odvolací súd za potrebné na tomto mieste citovať § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len "zákon o bankách"): "Ak je napriek písomnej výzvy banky alebo pobočky zahraničnej banky jej klient nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky, môže banka alebo pobočka zahraničnej banky svoju pohľadávkou, zodpovedajúcu tomuto peňažnému záväzku, postúpiť písomnou zmluvou inej osobe, a to aj osobe, ktorá nie je bankou (ďalej len "postupník"), aj bez súhlasu klienta. Toto právo banka alebo pobočka zahraničnej banky nemôže uplatniť, ak klient ešte pred postúpením pohľadávky uhradil banke alebo pobočke zahraničnej banky omeškaný peňažný záväzok v celom rozsahu vrátane jeho príslušenstva; to neplatí, ak súčet všetkých omeškaní klienta so splnením čo len časti toho istého peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky presiahol jeden rok. Pri postúpení pohľadávky je banka alebo pobočka zahraničnej banky povinná odovzdať

postupníkovi aj dokumentáciu o záväzkovom vzťahu, na ktorého základe vznikla postúpená pohľadávka; banka alebo pobočka zahraničnej banky môže postupníkovi poskytnúť informáciu o jednotlivých iných záväzkových vzťahoch medzi bankou alebo pobočkou zahraničnej banky a klientom len za podmienok a v rozsahu ustanovených týmto zákonom."

20. Citované ustanovenie § 92 ods. 8 Zákona o bankách stanovuje podmienky platnosti zmluvy o postúpení pohľadávky bankou, ide teda o lex specialis vo vzťahu k všeobecným ustanoveniam Občianskeho zákonníka o postúpení pohľadávky (§ 524 a nasl.). Tomu nasvedčuje jednak znenie citovaného ustanovenia ("...môže banka alebo pobočka zahraničnej banky svoju pohľadávku... postúpiť"), ako aj jeho zaradenie do časti Zákona o bankách, ktorej nadpis znie "Ochrana klientov a bankové tajomstvo". Účelom tohto ustanovenia teda nie je len ochrana bankového tajomstva, ale aj ochrana klientov banky. Citované ustanovenie stanovuje podmienky, za ktorých môže banka aj bez súhlasu klienta postúpiť svoju pohľadávku na inú osobu, čo výkladom a contrario znamená, že ak podmienky, uvedené v tomto ustanovení, splnené nie sú, banka postúpiť pohľadávku bez súhlasu klienta nemôže. Postúpenie pohľadávky bankou bez splnenia podmienok uvedených v ustanovení § 92 ods. 8 Zákona o bankách, je potrebné považovať za konanie v rozpore so zákonom, a takýto úkon by bol absolútne neplatný podľa § 39 Občianskeho zákonníka, pričom na absolútnu neplatnosť právneho úkonu má súd povinnosť prihliadať ex offico. V danom prípade, keďže právnym predchodcom žalobcu bola banka, bolo správne, že súd prvej inštancie zisťoval, či boli pri postúpení pohľadávky na žalobcu dodržané podmienky ustanovené zákonom o bankách, teda, či postúpenie pohľadávky bolo platné.

21. Podľa § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. môže byť banková pohľadávka postúpená (alebo jej časť), ak je (1.) splatná, a to až po predchádzajúcej (2.) písomnej výzve a kumulatívne, ak je splnené (3.) omeškanie klienta so splnením postupovanej pohľadávky nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní.

22. Uvedené skutočnosti sú zákonným predpokladom pre platné postúpenie pohľadávky banky, ktoré musia byť splnené v čase postúpenia pohľadávky. Splnenie osobitných zákonných predpokladov postúpenia bankovej pohľadávky sa vyžaduje z dôvodu, že po postúpení pohľadávky rôznym subjektom (mimo banky) už nie je zachovaná možnosť dohľadu a dozoru NBS ako centrálnej banky.

23. Následkom postúpenia pohľadávky, ohľadne ktorej cesia podľa § 525, alebo podľa špeciálnych predpisov nie je dovolená, je absolútna neplatnosť zmluvy o postúpení pre jej rozpor so zákonom (§ 39). Ak dôjde k postúpeniu pohľadávky, ohľadne ktorej to zákon zakazuje (alebo ohľadne ktorej postúpenie podmieňuje splnením zákonných podmienok, ktoré splnené neboli), ide o cesiu neplatnú od počiatku ex tunc a jej neplatnosť nemožno zhojiť.

24. Z uvedeného dôvodu v týchto prípadoch nemožno vôbec hovoriť o platnej cesii, postupca zostáva veriteľom svojej pohľadávky, ktorá na postupníka neprechádza pre neplatnosť zmluvy.

25. Písomná výzva banky klientovi (dlžníkovi alebo ručiteľovi; klientom v zmysle § 5 písm. h) Zákona o bankách je osoba, s ktorou má banka alebo pobočka zahraničnej banky v rámci výkonu bankových činností uzavretý obchod, ktorým je vznik, zmena alebo zánik záväzkových vzťahov medzi bankou a klientom), je predpokladom pre cesiu bankovej pohľadávky, alebo jej časti na inú osobu. Žalobca nepreukázal základnú podmienku kogentne stanovenú v § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. - doručenie výzvy zo dňa 15.07.2009 žalovanému 1/ a V. G.. Písomné oznámenie postupcu žalovaným o postúpení pohľadávky nie je výzvou, ako má na mysli citované ustanovenie, a ani ju nenahrádza.

26. Odvolací súd dospel teda k záveru, že žalobca nepreukázal splnenie zákonom požadovaných predpokladov na postúpenie pohľadávky, zmluva o postúpení pohľadávky je neplatná a postupca (banka) zostáva veriteľom svojej pohľadávky, ktorá na žalobcu pre neplatnosť zmluvy (§ 39 OZ) neprešla. Jeho žaloba na plnenie bola už z uvedeného dôvodu pre nedostatok aktívnej legitimácie správne zamietnutá.

27. Ďalšou podstatnou odvolacou námietkou žalobcu, ktorou spochybnil právne posúdenie veci súdom prvej inštancie a zároveň od ktorej odvodzoval svoju aktívnu vecnú legitimáciu v konaní, bola argumentácia, ktorou poukázal na relevantnosť ustanovenia § 89 ods. 1 veta tretia Zákona o bankách,

ktoré v súvislosti s inštitútom ochrany klienta a bankového tajomstva posilňuje dispozičnú autonómiu zmluvných strán a umožňuje banke a jej klientovi, aby si vzájomné práva a povinnosti z obchodov upravili zmluvne odchyľne od zákonnej úpravy alebo osobitného predpisu za predpokladu, že to zákon ani osobitný predpis výslovne nezakazuje alebo ak z nich nevyplýva, že sa od nich nemožno odchyliť, keď vychádzajúc z uvedeného ustanovenia žalobca zastával názor, že zmluvné strany si vo Všeobecných obchodných podmienkach (bod 19.16) dohodli otázku postúpenia odchyľne od ust. § 92 ods. 8 Zákona o bankách, ktoré podmieňuje možnosť postúpenia pohľadávky počtom dní omeškania klienta a zaslaním písomnej výzvy banky.

28. Odvolací súd sa s vyššie uvedenými námietkami žalobcu nestotožnil, nakoľko ustanovenie § 89 ods. 1 Zákona o bankách, účinné v čase uzatvorenia Zmluvy o splátkovom úvere zo dňa 13.02.2009, obsahovalo inú právnu úpravu, ako tú, na ktorú sa odvolával žalobca, a táto sa týkala výlučne inštitútu bankového tajomstva, a to preukazovania totožnosti klienta pri obchodnom styku s bankou, a teda v rozhodnom čase účinné ustanovenie § 89 ods. 1 Zákona o bankách neustanovovalo inštitút ochrany klienta vo vzťahu k zmluvnej voľnosti úpravy vzájomných práv a povinností medzi bankou a klientom, pričom ekvivalentná právna úprava nevyplývala ani z iného ustanovenia tohto zákona.

29. Odvolací súd s prihliadnutím na princíp zákazu spätnej časovej účinnosti zákona - zákaz retroaktívneho pôsobenia právnych predpisov, keď účastníci hmotnoprávneho vzťahu nemôžu mať vopred vedomosť o tom, aké právne normy budú účinné v budúcnosti, teda po vzniku záväzkov vyplývajúcich z ich záväzkovo-právneho vzťahu uvádza, že v posudzovanom spore nie je právne relevantným žalobcom zdôrazňované ust. § 89 ods. 1 Zákona o bankách, nakoľko toto ustanovenie nadobudlo účinnosť až dňa 10.06.2013 a v čase uzatvorenia predmetnej úverovej zmluvy medzi veriteľom a žalovanými, t. j. dňa 13.02.2009, nebolo súčasťou dikcie Zákona o bankách, preto ustanovenie bodu 19.16. Všeobecných obchodných podmienok, nie je v súlade s ustanovením § 89 ods. 1 Zákona o bankách, na ktorom založil svoju odvolaciu argumentáciu žalobca, nakoľko toto ustanovenie v čase vzniku predmetného zmluvného vzťahu neposkytovalo bankám oprávnenie prostredníctvom zmluvných dojednaní, resp. Všeobecných obchodných podmienok, ktoré tvoria súčasť Zmluvy, odchyliť sa od ustanovenia § 92 ods. 8 Zákona o bankách, ktoré vyžaduje kumulatívne splnenie dvoch podmienok, za ktorých možno postúpiť pohľadávku banky voči klientovi na inú osobu, ktorá nemusí byť bankou. Z uvedeného vyplýva, že ustanovenie bodu 19.16 Všeobecných obchodných podmienok, podľa ktorého je banka oprávnená kedykoľvek postúpiť na tretiu osobu akékoľvek svoje pohľadávky voči klientovi, nemá oporu v žiadnom ustanovení Zákona o bankách, účinnom v rozhodnom čase.

30. Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

31. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP tak, že žalovaní 1/ a 2/, ktorí boli v odvolacom konaní úspešní, majú proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

32. Rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Trenčíne pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).